

AANPASSING WET DUURZAME ONTWIKKELING

FRDO stelt concrete verbeteringen voor

De FRDO formuleerde een advies over de aanpassing van de wet van 5 mei 1997 inzake duurzame ontwikkeling. In het algemeen beoordeelt de raad deze wet positief. De raad is van oordeel dat geen ingrijpende herziening van de wet nodig is, maar dat gerichte wijzigingen om de wet te verbeteren volstaan. De concrete voorstellen van de raad gaan vooral over het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling en over de raad zelf. De raad beklemtoont in zijn advies ook dat de uitvoering van de wet en van het eerste federaal plan nu de hoogste prioriteit moeten krijgen.

In 1997 keurde het federaal parlement een wet over duurzame ontwikkeling goed. Deze wet bepaalt onder meer dat België om de twee jaar een federaal rapport en om de vier jaar een federaal plan inzake duurzame ontwikkeling opstelt. Voorts werden door deze wet de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO) opgericht. De wet kende ook enkele opdrachten inzake duurzame ontwikkeling toe aan het Federaal Planbureau.

In september 2000 stelde de regering het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling vast. Het plan loopt tot 2004. Voor het einde van 2000 verwacht de regering voorstellen van staatssecretaris Deleuze, die bevoegd is voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, om de wet uit 1997 te herzien op basis van de ervaringen bij de opstelling van het eerste plan. De staatssecretaris vroeg daarover het advies van de FRDO.

Federaal plan
Staatssecretaris Deleuze deelde in zijn adviesvraag mee dat hij geen ingrijpende herziening van de wet inzake duurzame ontwikkeling op het oog heeft. Wel wil hij aan de

regering gerichte wijzigingen voorstellen om de wet te verbeteren. De FRDO deelt deze visie van de staatssecretaris. De raad beoordeelt de wet in het algemeen immers positief. Bovendien vindt de raad het te vroeg om de wet nu al grondig te evalueren. Nu komt het er vooral op aan de wet en het eerste plan uit te voeren. De raad wijst er in zijn advies ook op dat de wet heel wat flexibiliteit biedt. Sommige verbeteringen zijn mogelijk zonder aanpassing van de wet. Ze hebben te maken met de concrete invulling van de wet of kunnen in uitvoeringsbesluiten worden geregeld.

Zo stelt de FRDO bijvoorbeeld voor om het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling leesbaarder te maken door er een algemene samenvatting en samenvattingen per hoofdstuk aan toe te voegen. Daarvoor is uiteraard geen verandering van de wet nodig. Wat de voorbereiding van het plan betreft vraagt de raad wel een wetswijziging. De raad is immers van oordeel dat het rapport en het plan het best door verschillende instellingen worden voorbereid, terwijl nu het Federaal Planbureau aan beide documenten werkt.

Over het voorontwerpplan formuleert de FRDO verscheidene

aanbevelingen. Het voorontwerpplan is een document van de ICDO waarover de raad zijn advies moet geven en waarover ook de bevolking wordt geraadpleegd. De raad vindt dat het onduidelijke statuut van dit document voor verwarring zorgt. Enerzijds is het een document van de administratie, anderzijds bevat het heel wat politieke keuzes. De raad stelt daarom voor dat de regering het voorontwerpplan principieel zou goedkeuren. Voorts vraagt de raad dat hij voor zijn advies over het voorontwerpplan vier in plaats van drie maand tijd zou krijgen en dat voor de raadpleging van de bevolking drie maand zou worden uitgetrokken.

Nu komt het er vooral op aan de wet en het eerste federaal plan inzake duurzame ontwikkeling uit te voeren.

Adviesraad

In het algemeen vindt de FRDO drie maand als adviestermijn aanvaardbaar. Op dit punt kan de wet dus behouden blijven. Wel stelt de raad voor om de minimale termijn van twee weken tot een maand te verlengen. De raad wenst ook dat in de wet wordt opgenomen dat de adviesvrager een langere termijn dan drie maand kan toestaan. De huidige bepaling dat de regering de motieven aangeeft voor het eventueel afwijken van het advies van de raad, wil de raad aanvullen. Volgens de raad kan de regering de eventuele afwijkingen het best motiveren in een jaarlijks rapport aan het parlement en de raad.

De FRDO staat open voor een uitbreiding met nieuwe leden, maar de omvang van de raad moet wel werkbaar blijven en het evenwicht

tussen de verschillende groepen moet worden gerespecteerd. Op dit punt stelt de raad voor dat hij zichzelf met twee leden zou kunnen uitbreiden, "om in te spelen op de veranderende maatschappelijke realiteit". Ook vindt de raad het wenselijk dat plaatsvervangende leden zouden worden benoemd. De FRDO vraagt voorts rechtspersoonlijkheid te verkrijgen. Dit zou de mogelijkheden van de raad

vergroten, onder meer om een eigen personeelsbeleid te voeren. Ten slotte wenst de raad dat hij door een waarnemer in de ICDO zou worden vertegenwoordigd.

In het laatste punt van het advies stelt de FRDO voor een hoofdstuk aan de wet toe te voegen. Daarin zou een subsidieregeling moeten worden uitgewerkt voor activiteiten in het kader van deze wet. ■

Het advies over de aanpassing van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling vindt u op de website van de FRDO. Surf naar <http://www.belspo.be/frdocfdd/> en kies publicaties, adviezen. Ook de wet inzake duurzame ontwikkeling vindt u op de website van de raad. Kies daarvoor raad, wet duurzame ontwikkeling ofwel bibliotheek, wetgeving.

WERKGROEPEN

De werkgroepen bereiden de adviezen van de FRDO voor. Deze groepen hebben ook een forumfunctie: ze organiseren bijvoorbeeld studiedagen om de discussie over duurzame ontwikkeling te bevorderen.

De werkgroep *Energie en klimaat* werkt aan de voorbereiding van een advies over het nationaal klimaatplan.

De werkgroep *Federaal plan* bekijkt de voorbereiding van de strategie voor duurzame ontwikkeling van de Europese Unie.

De ad-hocwerkgroep *Genetisch gewijzigde organismen* bereidt een advies voor over genetisch gewijzigde organismen (GGO's) en derde wereld. Op 26 en 27 maart 2001 zal de groep een seminarie organiseren over GGO's, derde wereld en wetenschappelijk onderzoek.

De werkgroep *Internationale betrekkingen* bereidt een advies voor over TRIPs (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, handelsgerelateerde aspecten van intellectuele eigendomsrechten) en biodiversiteit. De groep werkt ook aan een advies over de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn over de rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen.

De werkgroep *Productnormen* werkt aan twee adviezen over de omzetting van Europese richtlijnen. Een eerste gaat over gevaarlijke stoffen en een tweede over informatie over de milieu-impact van nieuwe personenwagens. De groep zal zich ook buigen over het groenboek over geïntegreerd productbeleid van de Europese Unie.

De werkgroep *Sensibilisatie en communicatie* bereidt de voortzetting voor van de educatieve website over duurzame ontwikkeling "Billy Globe". De groep zal onder meer toezien op de kwaliteit van deze site.

De werkgroep *Wetenschappelijk onderzoek duurzame ontwikkeling* zal tijdens de volgende maanden een advies over een aantal concrete toepassingen van het voorzorgsbeginsel voorbereiden.

De werkgroepen *Biodiversiteit en bossen* en *Sociaal-economische aspecten van duurzame ontwikkeling* bereiden momenteel geen adviezen voor. De leden van deze groepen werken wel mee in andere werkgroepen, vooral internationale betrekkingen en productnormen. ■

In het voorjaar van 2001 neemt de educatieve website www.billy-globe.org een nieuwe start.

Duurzamere productie en consumptie door reglementering voor asbest, brandstoffen en verpakkingen

De FRDO keurde onlangs drie adviezen in verband met productnormen goed: het eerste over de verdere beperking van asbest, het tweede over het zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen en het derde over verpakkingen. Productbeleid in het algemeen kwam in het voorjaar aan bod in het advies over het voorontwerpplan inzake duurzame ontwikkeling.

De wet van 21 december 1998 over de productnormen bepaalt dat voor diverse producten regels kunnen worden opgesteld om duurzame productie- en consumptiepatronen te bevorderen en om het leefmilieu en de volksgezondheid te beschermen. De meeste van deze regels worden op internationaal niveau afgesproken, bijvoorbeeld binnen de Europese Unie (EU). De wet over de productnormen vormt onder meer de juridische basis voor de omzetting van Europese richtlijnen ter zake in Belgisch recht.

De wet over de productnormen geeft aan de FRDO een aantal adviesopdrachten. Zo moet de raad advies uitbrengen over ontwerpen van koninklijk besluit met regels waaraan producten in het algemeen moeten voldoen om het leefmilieu en de gezondheid te beschermen. De raad moet ook adviezen geven over ontwerpbesluiten over biociden (bestrijdingsmiddelen die buiten de landbouw worden gebruikt) en over verpakkingen. De wet bepaalt voorts dat de raad adviezen kan formuleren over sectorale overeenkomsten in verband met deze wet.

Productbeleid

De FRDO krijgt geregeld adviesvragen over producten en stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor het milieu en de gezondheid. Waar mogelijk maakt de raad in deze adviezen gebruik van algemene principes inzake productbeleid. De raad zette deze principes op een rij in zijn advies van 4 april 2000 over het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling. In dit advies pleitte de raad enerzijds voor een vergaande dematerialisatie van de economie en anderzijds voor

een geïntegreerd productbeleid in België.

Een *dematerialisatie* van de economie betekent dat energie en andere grondstoffen efficiënter moeten worden gebruikt bij de productie van goederen en diensten. Het houdt ook een klemtoonverschuiving in van de verkoop van goederen naar de levering van diensten. Een *geïntegreerd productbeleid* zou moeten rekening houden met de levensloop van producten van de wieg tot aan het graf: van de ontginning van grondstoffen, over de productie van halfafgewerkte en afgewerkte producten, de distributie en het gebruik ervan, tot het afvalbeheer. Voor elke fase van de levensloop van een product moeten de milieueffecten worden beoordeeld. Om in België een geïntegreerd productbeleid tot stand te brengen, moet de federale overheid volgens de raad bovendien werk maken van drie zaken: verticale integratie, horizontale integratie en een optimale instrumentenmix.

Verticale integratie van het productbeleid houdt in dat de verschillende beleidsniveaus hun aanpak op elkaar afstemmen en met elkaar samenwerken. Zo moet de federale overheid streven naar integratie met de gewesten en met de EU. De FRDO vindt dat België zich op Europees niveau actiever moet inzetten voor de opstelling van normen inzake producten. De raad dringt er ook op aan dat ons land de Europese richtlijnen correct en op tijd zou omzetten in Belgisch recht.

Horizontale integratie van het productbeleid betekent dat de verschillende federale departementen hun regelgeving op elkaar moeten

afstemmen en met elkaar moeten samenwerken. Momenteel is de wetgeving inzake productnormen immers verspreid over drie ministeries: Sociale zaken, volksgezondheid en leefmilieu; Economische zaken; en Tewerkstelling en arbeid. Deze departementen moeten beter samenwerken. Ook is nauwere samenwerking vereist met diensten van andere betrokken ministeries, zoals Financiën, en Verkeer en infrastructuur.

In zijn adviezen over producten en stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor het milieu en de gezondheid, gaat de FRDO uit van algemene principes inzake productbeleid.

De federale overheid moet ook werken aan een optimale mix van instrumenten inzake productbeleid. De juridische instrumenten moeten doorzichtiger worden. Nu is de wetgeving vaak moeilijk leesbaar. De diverse koninklijke besluiten over eenzelfde onderwerp samenbrengen, bijvoorbeeld over gevaarlijke stoffen en preparaten, zou reeds een stap in de goede richting zijn. Voorts zijn efficiënte economische instrumenten nodig. Milieubelastingen kunnen bijvoorbeeld aanzetten tot milieuvriendelijkere productie en consumptie. Ten slotte zijn er de sociale of communicatieve instrumenten. Op dit vlak pleit de FRDO voor overheidssteun voor de uitwerking en de toepassing van sociale en milieukeurmerken. De federale overheid moet er volgens de raad ook voor zorgen dat de keurmerken begrijpelijk zijn voor de consument.

Adviezen

De algemene vergadering van de FRDO keurde in oktober en november 2000 drie adviezen over productnormen goed. Het eerste advies betreft de omzetting van een Europese richtlijn over het op de markt brengen en het gebruik van asbest. In zijn advies merkt de raad op dat de bepalingen niet van toepassing zijn op asbest dat wordt uitgevoerd naar landen buiten de EU. Asbest leidt echter overal tot gezondheids- en milieuproblemen. Daarom vindt de raad dat de reglementering op een hoger internationaal niveau dan de EU zou moeten worden uitgewerkt en geharmoniseerd.

Op Europees niveau werd overeengekomen de richtlijn ten laatste op 1 januari 2005 van kracht te laten worden. Het Belgisch omzettingsontwerp stelt 1 januari 2002 als aanvangsdatum voor. In het algemeen kan de raad daarmee instemmen. De vertegenwoordigers van de werkgevers en van de energieproducenten wensen wel een uitzondering voor asbestdichtingen die in de chemiesector worden gebruikt. Zij vragen dat voor die toepassing de uiterste datum zou gelden, zodat de industrie tijd krijgt om een degelijk en betaalbaar alternatief uit te werken. Andere leden van de raad, vooral de werknemersvertegenwoordigers, willen van zulke uitzondering niet weten.

Het tweede advies gaat over de omzetting van een Europese richtlijn over het zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen. Deze richtlijn verbiedt het gebruik van zware stookolie en gasolie met een te hoog zwavelgehalte. Dat moet helpen de verzuring van het leefmilieu te

bestrijden en de ademhalingsproblemen bij mensen met gevoelige luchtwegen te verminderen. Over dit onderwerp bracht de raad een verdeeld advies uit. Verscheidene leden willen een verbod zowel van het gebruik van deze brandstoffen als van het op de markt brengen ervan. Dat maakt immers ook de uitvoer onmogelijk van brandstoffen met een hoger zwavelgehalte naar landen buiten de EU die minder strenge normen hanteren. De vertegenwoordigers van de werkgevers en energieproducenten daarentegen willen het verbod beperken tot de EU-landen. Zo zou België brandstoffen met een hoger zwavelgehalte kunnen blijven produceren voor de uitvoer naar niet-EU-landen. Anders vrezen deze leden sterke nadelen voor de Antwerpse haven.

Volgens de Europese richtlijn kunnen brandstoffen met een hoger zwavelgehalte onder bepaalde voorwaarden wel worden toegelaten. Het Belgische omzettingsontwerp neemt deze uitzonderingsmogelijkheden echter niet over. De vertegenwoordigers van de industrie wensen dat België deze uitzonderingen wel zou opnemen. De vertegenwoordigers van de milieubeweging vinden dat ons land dit niet moet doen. Volgens hen moet België bij het verminderen van het zwavelgehalte van brandstoffen zelfs verder gaan dat wat de EU voorschrijft.

Het derde advies behandelt de verpakkingsnormen van het Europees Comité voor Normalisatie (CEN). Dit Comité werkt technische normen uit op alle gebieden, behalve voor telecommunicatie en elektrotechniek. De Europese commissie overweegt momenteel een herziening van de

CEN-verpakkingsnormen en ze vroeg daarover de mening van de EU-lidstaten. De Belgische federale milieuminister, mevrouw Magda Aelvoet, vroeg daarom het advies van de FRDO over de CEN-verpakkingsnormen. De minister heeft echter niet op dit advies gewacht en heeft zich bij de EU zelf negatief over deze normen uitgesproken. De raad betreurt dat minister Aelvoet de raad hierover niet heeft ingelicht.

In zijn advies maakt de FRDO enkel algemene opmerkingen over de verpakkingsnormen. De vertegenwoordigers van de milieuorganisaties wilden liever in detail op de normen ingaan, maar de werkgeversvertegenwoordigers vonden dit geen realistische oefening. De werkgevers zijn van oordeel dat de normen bijdragen tot duurzame productie en consumptie. De milieubeweging daarentegen wenst een verbetering van de normen. Deze zouden de voorkoming van verpakkingsafval sterker moeten bevorderen. De milieuorganisaties pleiten ook voor een correcte toepassing van ecotaxen en milieuetikettering en voor lagere heffingen op hervulbare verpakkingen. In het advies vraagt de raad ten slotte dat het CEN zowel de goedgekeurde normen als de normen in voorbereiding ruim zou verspreiden in gratis publicaties. ■

U vindt de adviezen over productnormen op de website van de FRDO. Surf naar <http://www.belspo.be/frdocfdd/> en kies *publicaties, adviezen*.

FRDO
Federale Raad voor Duurzame
Ontwikkeling
Aduatokersstraat 71-75
B-1040 Brussel
Telefoon: +32-0-2 743 31 50
Fax: +32-0-2 743 31 59
E-mail: mail@frdo-cfdd.fgov.be
Website: <http://www.belspo.be/frdocfdd/>

De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De Raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

Gedrukt op chloorvrij gerecycleerd papier
Verantwoordelijke uitgever: Jan De Smedt

NIEUWE PUBLICATIES - NOVEMBER 2000

- Advies over de verpakkingsnormen van het Europees Comité voor Normalisatie (CEN) (28 november 2000)
- Advies over de aanpassing van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling (28 november 2000)

U kunt deze adviezen verkrijgen op het secretariaat van de FRDO. Alle publicaties staan ook op de website van de Raad (<http://www.belspo.be/frdocfdd/>).